СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК L. Ч. 13. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 19. січня 1942. No. 13. Jersey City, N. J., Monday, January 19, 1942. Vol. L.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

Американська Армія Стоїть Високо Теж і Під Оглядом Освіти

Молоді американські хлопці, взяті по асентерунку, є правдоподібно назагал ліпше освічені, ніж яка інша армія в світі. Таке подає департамент війни Злучених Держав, який недавно дослідив освітний рівень мужчин, взятих до війська перед 1. липня 1941. року.

Більше як 90 відсотків закінчили повний курс початкової школи або й більше, а поверх 36 відсотків мають середню (гай скул) освіту або більше. З 2,000,000 зареєстрованих тільки 5 відсотків визнано не придатними, бо не відповідали освітним вимогам (чотири роки початкової школи), встановленим департаментом війни.

Департамент війни виявляє, що з 693,948 мужчин, принятих по асентерунку до військового вишколу, перед останнім днем, 32 відсотки закінчили початкову школу, сім відсотків — перший рік середньої школи, девять відсотків — другий рік, сім відсотків — третій та 23 відсотків закінчили середню школу. Щодо вищої освіти, знайдено, що чотири відсотки покінчили перший рік каледжу, три відсотки — другий рік, один відсоток — третій рік, чотири відсотки закінчили повний курс каледжу та один відсоток тих, що покінчили ще дальші студії.

УКРАЇНСЬКІ АРТИСТИЧНІ РОБОТИ

САСКАТУН (Саск., Канада). — Заходами Українського Жіночого Товариства відбулася в суботу 20. грудня 1941. р. в Кінг Джордж Готелі продаж українських артистичних виробів в злуці з чайним приняттям.

Гості, що дещо спізнилися, застали всі річи на виставі розпродані. Були там гарні ручно вишивані льняні річи, що представляли ріжні десені в українських селах. Декотрі річи на виставі походили зі збірки українського музею. Були там старинні примірники чудової роботи монахинь в Старому Краю.

Гостям на приняттї дуже подобалися українські печива, колачі, медяники й тісточка. Таке культурне приняття та показ українських артистичних виробів зробили гарне враження на запрошених гостей.

Українець — Ранений Підчас Нападу На Перл Гарбор

„Йонгставн Віндикейтор" з 12. січня 1942. подає знимку Івана Філя з маленькою дочкою Марією, як обидвоє їдять сніданок, зазначуючи під знимкою, що це є фотографія американського моряка, першої воєнної жертви з міста Йонгставн, Огайо.

Далі пишеться, що згаданий моряк походить з українського роду і перебуває тепер у своїх родичів „на вакаціях", себто виліковується від ран, що їх одержав підчас корабельної експльозії дня 7. грудня 1941. року, коли то японці напали в зрадливий і підступний спосіб на морську базу в Перл Гарбор в Гаваях. Іван Філь був першим кухаром на однім з американських кораблів, що стояли в Перл Гарбор. Моряк, як подає газета, не хоче подати ближчих даних про експльозію, ні теж не хоче назвати корабля, що є цілком зрозуміле. Має рани на плечах, грудях і голові. Але це його не турбує, бо заявляє, що готується скоро до повороту, щоб „пімститись на японцях". З розмови з ним пізнати, що його корабель брав участь у битві.

Іван Філь служить в маринарці вже 11 років. Теперішня його „відпустка" є перша за останні два роки. Має жінку і дочку, що має 5 років. Дуже радий з відвідин родини, а зокрема з „українських страв", які, як подає часопис, приготовляє йому мама.

МАЮТЬ ЗАБИРАТИ ПОЛЯКІВ ДО БОЛГАРІЇ Й ГРЕЦІЇ

ЛОНДОН. — Польські урядові кола подають згідно з донесеннями, що німецька окупаційна влада взялась за цілковите „очищення Всходніх Кресув" з польських елементів. Ця „чистка" має відноситись до Волині, Полісся і воєвідств, що обіймали білоруські й польські землі, що були під Польщею. Згадана пресова агенція подає, що поляків забирають з міст і сіл і виселюють їх аж до Болгарії й Греції, де вживають їх до будови укріплень. Помешкання по так відставлених поляках призначується на кватири для націстівського війська, що вертає з совєтського фронту. Далі кажеться, що між поляками є щораз більше самогубств, та що є випадки, що навіть самі німці бунтуються проти насильств, доконуваних на польськім населенню.

„Карпаторусский" Легіон в Росії

Московська нюйорська газета „Новое Русское Слово" з 16. січня 1942. р. пише, що по стороні німецької армії в Росії бореться також т. зв. „карпатський" легіон, що стоїть під командою московських царських старшин та начисляє 35,000 людей. Цей легіон, як пише згадана газета, є „анти-український", бо його члени рекрутуються з мадяронів, цебто з тих елементів в Карпатській Україні, які завзято поборюють український національний рух, а піддержують мадяронство. Згоду на створення такого „карпаторусского" легіону дала не тільки Мадярщина, але також Німеччина. На чолі легіону стоїть ген. Николай Ігнацький з Мукачева, а членами його штабу є майор Іван Мишко із Севлюша, Петро Иосифович Кадар із Хусту та Іван Федорович Савко із Севлюша. Фактичним батьком того легіону є д-р С. А. Фенцик, відомий запроданець Карпатської України та мадярський вислужник. Він є депутатом будапештського парляменту, „вождем і автором по всім національностям Руси".

„Новое Русское Слово", яке черпає свої інформації з листа якогось Петра Довгуна, видрукованого в одній з московських фашистських газет в Европі, ще подає, що з мадярами співпрацює також Константин Константинович Врангель, двоюрідний брат б. царського генерала Врангля; він є дорадником в мадярському міністерстві. Інший москаль-білогвардієць, П. Самсонов, є начальником московського відділу мадярського Червоного Хреста. На чолі московської православної церкви на Карпатській Україні є архимандрит д-р Михайло Попов, донський козак, який походить з Росії.

Згадана вище газета пише, що в Карпатській Україні виходять такі московські газети: „Карпаторусский Голос", „Русское Слово", „Неделя" й пр. Українських газет в Карпатській Україні мадяри, німецькі союзники, цілком не дозволяють!

Оцих кілька новинок з московської газети кидає дуже характеристичне світло на дійсне відношення німців та їх сателітів мадярів до українського національного руху, який американські „фенцики" намагаються представити „німецькою інтригою".

ЧОТИРИ СИНИ В КАНАДІЙСЬКІЙ АРМІЇ

Канадійський „Новий Шлях" з 7. січня 1941. р. подає, що українець п. Микола Ковбель має аж чотири сини в канадійській армії. Сам батько є залізнодорожним робітником і походить із Борщева, Західна Україна. Олекса Ковбель, 19 років є сержантом артилерії, тепер в Новій Шкотії, Йосип Ковбель, літ 23, є капралем артилерії в Кінгстон, Онт., Юрко Ковбель, літ 21, є летуном та перебуває тепер у Винніпегу, вкінці Іван Ковбель, літ 23, є артилеристом та перебуває тепер в Англії. Батько є надзвичайно гордим, що може післати аж чотирох синів на оборону власної батьківщини.

ПОМЕР А. РОЗЕНКРАНЦ В ВАРШАВСЬКІМ ГЕТТО

СТОКГОЛЬМ. (Ройтер). — „Краківські Вісті" повідомляють, що в варшавському гетто помер на пятнистий тиф Ахіль Розенкранц, б. шеф департаменту міністерства скарбу Польщі та автор ряду наукових праць.

СПАЛЕНА УКРАЇНА

Брітійський часопис „Млинар" подає, що приходять точні вістки про хліборобське знищення України. Нема машин, нема худоби, поля незасіяні. В осені засіяно всего 5-7% землі, а решта стоїть облогом та жде весни. Засіву для весни нема й не знати, звідки його взяти. Котре збіжжа не знищене, те вивезене в глиб Росії. Навіть західні области України лишилися без зерна. Стільки подає журнал за шведським кореспондентом лондонського „Таймсу". Мимоволі насувається думка: Чимже живе многострадальне населення України в цю страшну зиму?

НІМЦІ ВИВЕЗЛИ ВСІХ ЖИДІВ З ЛУЦЬКА

СТОКГОЛЬМ. (Ройтер). — Німецькі окупаційні війська вивезли всіх жидів з Луцька у невідомому напрямі. Як відомо в Луцьку до часу розбиття Польщі, було велике число жидів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918. by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,

Заява Президента в Справі Принятя на Працю Чужинців

Я глибоко стурбований зростаючою кількістю донесень про звільнення працедавцями робітників, яким випало бути чужинцями або навіть громадянами чужинецького роду. Це є дуже поважна справа. Це є одне, щоб оберігати американську індустрію, зокрема оборонну індустрію, від саботажу, а зовсім що іншого викидати з праці чесних та льояльних людей, які хоч народились за границею, є щирими патріотами.

Така політика є нерозумна і несправедлива і в обох випадках іде на руку ворогам американської демократії. Звільненням льояльних, працездатних робітників просто тому, що вони родились заграницею, чи тому, що їх імена „звучать по чужому", як і відмовою прийняти на працю таких мужчин чи жінок, працедавці викликають те недовіря та розєднання, яким наші вороги розраховують нас перемогти.

Памятайте нацистичну техніку: „натравлювати расу проти раси, релігію проти релігії, упередження проти упередження. Діли й завойовуй!"

Ми не сміємо того допустити тут. Не сміємо забувати, що ми обороняємо: свободу, гідність справедливість. Не можемо допустити до економічного нищення праці всіх льояльних та патріотичних громадян і не-громадян в обороні нашої країни та наших свобід.

Закликаю всіх приватних працедавців держатись здорової політики у відношенню до чужинців і громадян чужинецького роду, та памятати, що сини „чужинців", яких вони позвільнювали, можуть бути поміж тими, що боролися й борються так гідно в Перл Гарбор та на Филипинах.

Нема закону який забороняв би приняття на працю чужинців, за виключенням спеціяльної оборонної праці таємного характеру. Та навіть для такої праці працедавець може найняти чужинця за дозволом департаменту війни та фльоти.

Френклин Делано Рузвелт.

МУСИМО ЗДЕРЖАТИ ЯПОНЦІВ — КАЖУТЬ АВСТРАЛІЙЦІ

СІНГАПУР (Маляйський Півостров). — „Витримати, за всяку ціну витримати!" — оце денний приказ ген. Г. Ґордона Бенета, головнокомандуючого австралійським військами в Малаї. І цей приказ не є лиш приказом, він перемінюється в твердий чин, бо австралійці вправлені до боротьби в джунглях, знають, як давати собі раду з японцями. В інтервю з журналістами, ген. Ґордон Бенет так висловився про своїх вояків: „Вони знають, що завдання перед ними нелегке; але вони не бояться, вони виконують його бездоганно. Перед ними є ворог, якого вони ненавидять та яким мерзяться, вони знають кожний його підступ, його трик. На кожний відрух японців австралійці відповідають проти-відрухом".

БАТЬКО Й ДВА СИНИ В КАНАДІЙСЬКІЙ АРМІЇ.

Канадійський „Український Голос" з 14. січня б. р. подає знимки трьох вояків канадійської армії, всі українського походження, що представляють батька і двох синів. Це Ілько Савіцький (батько), сержант, років 49, а далі Іван Савіцький (син), сержант-інструктор, що бере старшинський курс, років 27, та Василь Савіцький (син), років 25, капраль, служить в Англії.

ПРОЛИВАЮТЬ КРОВ...

Погиб у бою сержант-пільот Петро Вітик з Брендону (Канада), одинокий син своїх батьків, виходців з України. Тиждень перед смертю було його імя відзначене за відвагу підчас бомбового налету на Бульонь (Францiя).

Канадійська ліста втрат з 6. січня б. р. подає як тяжко ранених таких трьох українців: Петро Таско з Ронімденд, Саск.; сигналіст Осип Базюк з Остин, Ман., і Михайло Сорока з Груп, Пенсилвенія.

НАДІЮТЬСЯ, ЩО ІСТОРІЯ ЗНОВУ ПОВТОРИТЬСЯ З УКРАЇНОЮ І НІМЦЯМИ

"The Scottish Geographical Magazine" з 3. листопада 1941. подає огляд про книжку "The Ukraine", яку написав W. E. D. Allen. Замітне те, що в згадці зазначується, що пересічний британець майже нічого не знає про Україну та її історію, хоч так є, що тепер майже кожний думає про цей край. Далі згадується, як німці заняли Україну минулої війни та як український нарід визволився зпід їхнього панування, що додає охоти думати, що те саме станеться знову.

КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ ПРО УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВНІСТЬ

Канадійський „Український Голос" з 7. січня, ц. р. подає, що в днях від 25. грудня 1941. р. до 1. січня 1942. р. відбулися в Едмонтоні й Саскатуні зїзди Союза Українців Самостійників, на яких винесено ряд резолюцій, а між ними також й резолюцію про українську державність. Вона звучить:

„Тому, що українське питання є одним з головних питань, які мусять бути розвязані, щоб запевнити мир в Европі, й тому, що український нарід не бажає вимагати для себе більше прав і привилеїв ніж для інших народів, і тому, що він бажає жити в мирі й гармонії зо своїми сусідами та уживати такого самого степеня свободи як вони мають;

Хай буде постановлено, що по думці цього зїзду, український нарід в своїх етнографічних межах повинен дістати повну свободу й самостійність, як суверенна держава. Та қолиб підчас надходячої реорганізації Европи вважалося якусь систему федерації за побажану й конечну для осягнення трівкого миру, то усі й неподілені українські території повинні творити одну одиницю в такій федерації на рівни умовах з усіми іншими державами-спільниками в тій федерації;

І дальше хай буде постановлено, що тільки принціпи демократії можуть творити основу для такої перебудови Европи та розвязки українського питання".

Ці резолюції рішено переслати до відома канадійському урядові.

НЕГАЙНО ДО ОБОРОНИ КРАЮ!

Кожна мінута дорога. Вона мусить бути використана на те, щоб війну скінчити якнайскорше й її виграти. Кожний і кожна з нас може причинитись до цього, щоб так сталось, що є нашим гарячим бажанням. Тому переходім негайно від побажань — до діл. І таки зараз закупім бонд кравеої оборони, або хоч стемпси. Купім те, на що нас стати. Тим поможемо обороні краю і виграній, а заразом вложимо гроші в таке місце, яке є нині найсолідніше й найпевніше на цілім світі.

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОТРІБНО ДІВЧИНИ з практикою для домашньої праці. Приватний дім, двоє шкільних дітей. Платня на початок $50. Власна кімната. Вимагаєсь рекомендаційних листів. Голоситись:
Mrs. SCHULMAN,
972 E. 24th St., Brooklyn, N. Y.
Tel.: ESplanade 7-7311